

XXI əsrin Qulu Məhərrəmli, yaxud bəzi fraqmentlər üzərində düşüncələr

Əli Rza XƏLƏFLİ

...Təkcə sənətkarlar əsər yaratmır... Ən dəyərli əsərləri həyatın özü yaradır; yetirdiyi insanların taleyi ilə... bəli, mükəmməl xarakterlərin müəllifi həyatdır.

Əlbəttə, görkəmli jurnalist, yazıçı-publisist, sözünün kəsəri və şəxsi nüfuzu ilə kifayət qədər tanınan ictimai xadim Qulu Məhərrəmli həyatının xeyli hissəsi XX əsrdə keçib. Çünki o, 67 illik ömrünün 40 ildən çoxunu ötən əsrdə yaşayıb. Bəli, noyabr ayının ikisində onun 67 yaşı tamam olur. Bu yaşa gəlib çıxana qədər yolu heç də hamar olmayıb. Dəyişən siyasi səhnələr, ziddiyyətli proseslər, müxtəlif dünyagörüşləri ilə təzahür edən çarpışmalar onun həyatına da təsirsiz ötürməyib. Əsas budur ki, bütün tarixi proseslərdən bərkilərək keçib. Və zamanımıza bütöv xarakterli ilə gəlib. Təsadüfi deyil ki, vaxtı ilə bir çox xarici səfərlərdə ulu öndəri müşayiət edib. Onun həmin səfərlərdən hazırladığı reportajlar televiziya jurnalistikamızın qızıl fondunu zənginləşdirən örnəklər kimi qalır.

Onun yaradıcılıq yolu çoxistiqamətli. Və bu istiqamətlərin hamısında, demək olar ki, özünüifadə imkanları bütün aydınlığı ilə görünüb.

Ancaq bir məsələni də etiraf etməyə məcburuq. Sovet sisteminin dağılması ilə Qulu Məhərrəmli kimi açıq fikirli ziyalılar üçün yeni düşüncə imkanları açıldı. Və Qulu Məhərrəmli yaradıcılığının xeyli hissəsi ötən əsrin sonilliyinə təsadüf etdi. Əslində bu illər ərzində özünün bütün yaradıcılıq imkanlarını reallaşdırmaq üçün bir hazırlıq mərhələsi keçdi.

30-a qədər elmi araşdırma əsərləri, monoqrafik tədqiqatların onun nə qədər ciddi bir tədqiqatçı olduğunu təsdiqləyir. Bu tədqiqatların, araşdırma əsərlərinin sırasında yeni nəslin ixtisas və mənəvi hazırlığı üçün dərslərlər, dərslər vəsaitləri də az deyil.

Qulu Məhərrəmli izahlı lüğətlər, ümumiyyətlə, lüğətçilik sahəsindəki fəaliyyəti az qala bir institutun müəyyən dövr ərzində görə biləcəyi iş qabaqdır.

Elmi tədqiqat əsərlərinin adlarını sadalamağa, gördüyü işlərin kəmiyyət və keyfiyyətini faktlar əsasında şərh etməyə o qədər də lüzum qalmır. Çünki Qulu Məhərrəmli istər yazılı mətbuatda, istərsə də, sosial şəbəkədə

və üstəlik radio və televiziya da həmişə ön planda olub. Oxucunun və dinləyicinin görə bildiyi ziyalıdır. Üstəlik yeni nəsillərin formalaşmasında da onun əvəzsiz xidmətləri var. Bu xidmətlərin ən birincisi, onun ictimai həyatda əməli fəaliyyəti ilə örnək olmasıdır. Hələ bu da hamısı deyil, axı Qulu Məhərrəmli ardıcıl və səmərəli pedaqoji fəaliyyət də göstərir. BDU-nun jurnalistika fakültəsinin professoru kimi tələbələr qarşısında müəllimliyini həyatının ən üstün tərəflərindən biri kimi icra edir.

Bütün bunlar öz yerində. Bir qədər dəqiq faktlar əsasında onun 21-ci əsrin ziyalısı kimi həyatının müəyyən məqamları üzərinə obyektiv yönəldək. Nə görürük? O 2005-ci ildə AzTV dövlət şirkətindən qapalı səhmdar cəmiyyətə (QSC) çevrildikdən

mişdi. 2007-ci ilin aprelində televiziyanın Müəllif proqramları və Xüsusi layihələr departamentinin direktoru vəzifəsinə keçirilib. Burada "Rakurs" və "Gecəyə doğru" kimi layihələr ekran həyatı alıb.

Yüksək istedad və qarşısızalmaz mənəvi imkan bir çox hallarda, təəssüf ki, qərəzli münasibətlə də qarşılaşmalı olur. Q.Məhərrəmli ictimaiyyət arasındakı sərhədsiz nüfuz və təsir gücü bəziləri üçün ciddi mənəvi problemə çevrilmişdi. Onun uğurlarını həzm edə bilməyənlər yolunu qətiyyətlə kəsmək qərarına gəldilər. Və elə bu səbəbdən də, yəni dözülməz iş şəraitinin təhdidləri altında 2007-ci ilin oktyabrın 2-də AzTV-ni tərk etdi.

Qulu Məhərrəmli yaradıcılığını tədqiq edən, həyat yollarını ardıcıl öyrənməyə çalışan biri kimi onun haq-

isə pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olan Q.Məhərrəmli 1989-cu ildə «Radiodramaturgiya dili» mövzusunda namizədlik, 2004-cü ildə isə «Televiziya dili: funksiya və struktur» mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. Elmi araşdırmalarında jurnalistikanın və medianın ümumi nəzəriyyəsi, televiziya və radionun tarixi, aktual elmi-nəzəri problemləri, o cümlədən ekran-efirin mürəkkəb dil sisteminin öyrənilməsi və nitq mədəniyyəti problemləri əsas yer tutur.

Əlbəttə, bu faktları mən xronikadan götürürəm. Xronikada isə faktlar o qədər sərrast və ardıcıldır ki, burada nəyisə dəyişməyə lüzum qalmır. Sadəcə bir-iki cümlənin, yığılmış faktların insan həyatı üçün nə demək olduğuna düşüncə yönündə işıq salmaq lazımdır. Bir anlığa təsəvvür edək: istər

Mən elat, tərəkəmə mühitində böyümüşəm. Elat adamları sözü açıq deməyi, dediyinin dəyərini bilməyi həmişə üstün tutur. Elat adamlarının sözü qanundan, kitabdan ötdür.

Professor Qulu Məhərrəmli hansı səbəbdənsə yadıma düşəndə, ya da gözümə görünəndə düşüncəmdən şimşək kimi bir qənaətim keçir: Qulu ağzıdönməz adamdır.

Atam Zal Əziz oğlu belələri haqqında deyirdi: "Oğulun ağzıdönməzi... nənəm qurban belə oğula..."

Ağzıdönməz... ağzıdönməzlik... gərək düşüncəndə, qənaətdə, fikrində, rəyində nə qədər aydın və duru olasan, bildiyinə axıracan inanasan və bilsən ki, bilirən... Əgər bildiyinin naminə ağzına qulnc da çəksələr geri dönmürsənsə, bu olur ağzıdönməzlik. Ağzıdönməzliyin min bir bəlası var; keçmiş zamanlarda adamları asırdılar, kəsirdilər, təqib edirdilər ağzıdönməzliyə görə. Sovet dövründə repressiyalar vardı ağzıdönməzliyə görə. İndi də gözdən, nəzərdən salmaqlar var, fəal həyatdan kənar qoymalar var... get, istəyirsən acından öl, sən bizə gərək deyilsən... bütün bunlar hamısı ağzıdönməzliyin fəsadlarıdır. Doğrudur, çətinidir, əzablıdır, iztirablar hiddət və kədər dənizi yaradır və öz içində ağzıdönməzi boğmaq istəyir. Amma ağzıdönməzlərin qənimi unudur ki, yaratdıqları məhrumiyyət və iztirab dənizləri ağzıdönməzlərin heç topundan da deyil, nəinki dizindən.

...Qulu Məhərrəmli hələlik mənim tanıdığım az, çox az ağzıdönməzlərdən biridir.

Doğrudur, elat adamları ağzıdönməzin yanında "ağzı yanmış" ifadəsi də işlədirlər. Özü də bu sözə bir rəğbət, bir təəssüf çaları da var. Müşahidə eləmişəm, "ağzı yanmış yaman pis uladı..." - canavar nəzərdə tutulur. Qədim türk mənəvi mühitində canavar qurd toteminə çox yaxındır, üst-üstə düşən tərəfləri var; insular qurdu qarğımur, qurdun xatirinə canavarı da qarğımur, eləcə, "ağzı yanmış" deyir.

Elatda haqqına görə, inamına görə əzilmiş, sınımış adama "Onun ağzı yanmış" deyirlər.

Ağzıdönməzlərin ağzı yanmış. Çünki qalanan ocaqlardan, edam tonqallarından çox yuxarıdadır.

Qulu Məhərrəmli - müstəqillik dövrü Azərbaycan televiziyasının nəhəng qurucularından birini sevdiyi məkandan kənarlaşdıranda hamı dedi ki, Qulunun ağzı yandı.

Nə qədər acı olsa da, cəmiyyətdə bu həqiqət var. İnsanın özünə qapılması, öz sərhədlərinə çəkilməsi, daxili aləmi ilə tək-tənha qalması... bütün bunlar "ağzıyanmışlıqdan" sonrakı depressiya mərhələsidir. Amma güclü xarakterlər daxilən sınımayan, bütövlüyünü mühafizə edən təbiətlər xüsusi instiktə duyurlar ki, "... hətta qələbə çalsanız belə, haqsız qalib saymaq olmaz. Qalib haqlı olandır". Bu sözlər də elə Qulu Məhərrəmliyə aiddir. Antik filosoflar saydığı hökm onun daxili aləminin, mənəvi mühitinin düsturudur. Qulunu sınımaqdan qoruyan bu inamdır.

Müəllifdən.

("Kredo" qəzeti №45(970) 01.11.2019)

sonra «Səhər» proqramının baş redaktoru və teleradionun siyasi icmalçısı təyin edilib.

Məlum məsələdir ki, bu bütün fəaliyyəti ilə təkcə Azərbaycan xalqının yox, həm də Azərbaycana marağı olan dünya ictimaiyyətinin gözü üçün qabağında olmaq deməkdir. Bunun üçün gərək zəngin mənəvi potensialın olsun. İmkanlar vaxtın və işin tələbinə uyğun daim yenilənirsə, sən bu yenilənməyə adekvat cavablar verməlisən. Yalnız bu zaman dinləyicinin gözüni oxşayarsan. Əks təqdirdə heç kim gözüne qabar istəməz.

Bütün mütəxəssislərin Azərbaycanın və dünyanın bir çox fikir adamlarının rəylərinə əsasən onun yaradıcısı və aparıcısı olduğu, həmçinin rəhbərlik etdiyi "Səhər" proqramı Azərbaycan televiziyası jurnalistikası tarixinin çox nadir səhifələrindən biridir. Və artıq müəyyən epoxa kimi tarixi yaddaşımızda özünə yer edib.

Görkəmli telejurnalist kimi mübahisəsiz olaraq geniş və zəngin imkanları təqdir olunan Qulu Məhərrəmli bu yöndə fəaliyyətini daha da genişləndirir. Ona artıq rəqabətsiz bir yol açıl-

qında dəfələrlə demişəm; Qulu Məhərrəmli odda yanmaz, suda batmaz güc daşıyıcısıdır. Belələrinə münasibətdə hər hansı bir qərəzli hökm gücsüzdür deyirlər.

Tezliklə o, yeni layihələrlə başqa telekanalda görünür. Onsuz da Qulu Məhərrəmli mənəvi mühiti ətrafında elə bir cazibə yaratmışdı ki, onun dinləyiciləri özü harda olsa, onun yönünə toplaşmalıydılar. Beləliklə, Qulu Məhərrəmli yeni məkanda görünür. 2007-ci il oktyabrın 3-də Xəzər televiziyasında siyasi icmalçı vəzifəsinə qəbul olunub. Həmin telekanalda «Dost məclisi» və «Gündəm» kimi verilişlərin aparıcısı olub. Eyni zamanda 2014-cü ilə kimi həmin teleşirkətin baş məsləhətçisi kimi fəaliyyət göstərmiş.

Sual oluna bilər: onun yeni layihələri nə üçün sürətlə kütləviləşdi, "Dost məclisi" və yaxud "Gündəm" Azərbaycan dinləyicisinin diqqət mərkəzində oldu? Ona görə ki, Qulu Məhərrəmli daim yenilənən təfəkkür proqramı ilə işləyir. Ardıcıl olaraq elmi fəaliyyətini davam etdirir. Həyatının hər anını yaradıcılıqla süsləyir. Hələ 1982-ci ildən elmi, 1991-ci ildən

televiziyanın, istər radionun mənəvi sistemi Qulu Məhərrəmliyə qədər tədqiqatə cəlb edilməmişdi. Ümumiyyətlə, jurnalistika sahəsində dərslərlər, elmi tədqiqatlar, demək olar ki, Qulu Məhərrəmli adıyla bağlıdır. Araya-ərsəyə gətirilmiş, artıq xalqın mənəvi sərvətlər xəzinəsinə daxil olmuş dəyərli elmi tədqiqatlar və dərslərlər onun narahat, ziyalı təbiətinin bəhrəsidir. Sanki bu sahə üzrə boşluğu doldurmağı özünün ziyalılıq missiyası kimi yerinə yetirib.

Çox güman ki, Qulu Məhərrəmli tədqiqat apardığı, dərslərlər yaratdığı sahələr gələcəkdə də tədqiq olunacaq, yeni elmi əsərlər yazılacaq. Amma bütün yaradılanlar onun yaratdığı bünövrə üzərində ucalacaq. Hər bir vicdanlı müəllif bünövrənin kimə məxsus olduğunu öz tədqiqatlarında qeyd edəcək. Elə bu səbəbdən də deyirik ki, jurnalistikamızın elmi tədqiqatı Qulu Məhərrəmli yaradıcılığında ilk və əsaslı mərhələ olaraq elmi düşüncə mühitində daimi yaddaş haqqı alıb.

(Davamı 5-ci səhifədə)

(Əvvəli 4-cü səhifədə)

Biz Qulu Məhərrəmlinin yaradıcılıq yolunun həm də müəllimlikdən keçdiyini qeyd etdik. O, 1998-ci ildə M.Ə.-Rəsulzadə adına BDU-nun Televiziya və radio jurnalistikası kafedrasında müəllim vəzifəsinə qəbul edilib, 2000-ci ildə baş müəllim, 2002-ci ildə dosent vəzifələrini tutub. 2006-cı ildən həmin kafedranın professorudur.

Şübhəsiz, Qulu Məhərrəmli etiraf olunan görkəmli pedaqoqdur. Pedaqoji sahədə bütün elmi uğurlarla yanaşı pedaqoqun ustadlığını təsdiq edən ayrıca bir məqam var. Bu, dərslər dediyi tələbələr arasında yaranan qibtə hissidir. Əgər bir müəllim üçün tələbəsi qibtə hissi bəsləmirsə, gələcəkdə onun kimi işləmək, əgər belə demək mümkündürsə, onun kimi adam olmaq, onun kimi ziyalı olmaq istəmirsə, demək, onun müəllimlik yolu havaya sovrulub. Mən Q.Məhərrəmlinin 65 illik yubileyində dərslər dediyi tələbələr arasında nə qədər hörmət və nüfuz sahibi olduğunun şahidi olmuşam. Ona necə böyük sevgi bəsləndiyi açıq-aşkar duyulurdu.

Xronikada çox maraqlı faktlar var. Qulu Məhərrəmlinin, yuxarıda qeyd etdiyim kimi, fədakar lüğətçilik fəaliyyəti, faktlarla sıralanır: "Professor Q.Məhərrəmli 30-a yaxın kitabın, o cümlədən bir neçə monoqrafiya, dərslər və dərslər vəsaitinin müəllifidir. Lüğət yaradıcılığı onun elmi fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biridir. İndiyə kimi 6 lüğəti ("Kino, televiziya, radio terminləri", "Mediada işlənen alınma sözlər", "Jurnalistika terminləri", "Azərbaycan dilinin frazeologiya lüğəti" və s.) çapdan çıxıb. həmçinin izahlı lüğətlərin müəllifidir". Bəli, bu faktlar o qədər

nüfuzlu beynəlxalq toplantılarda, media forumlarında dəfələrlə Azərbaycan jurnalistikasını və jurnalistika elmimizi təmsil edib. Qulu Məhərrəmlinin yaradıcılıq ezamiyyətləri Azərbaycan düşüncəsinin - elmi təfəkkür imkanlarının, Azərbaycan ziyalısının natiqlik məharəti ilə dünyaya çıxışıdır.

Professor Qulu Məhərrəmli Avropanın demokratiya institutları da yaxşı tanıyır. Onunla əməkdaşlığa həmişə xüsusi önəm verilir. 2009-cu ildən Avropa Şurasının BSU-da gerçəkləşdirdiyi "Jurnalistika təhsilinin inkişafına yardım" layihəsində iştirak edib.

Təbiət etibarlı ilə enerjili adamdır, demək olar ki, yorulmaq onun təbiətinə yaddır. Əgər ehtiyac olduğu təqdirdə ona müraciət edirlərsə, hər hansı bir faydalı təklifi cavabsız qoymur. 2011-2012-ci illərdə Qafqaz universitetində yeni açılmış Jurnalistika kafedrasının müdiri olub. Bütün bu vəzifələr, missiyalar onu özü tapır. Çünki ona insanların inamı var. Hər kəs yaxşı bilir ki, Qulu Məhərrəmli tapşırılan işin öhdəsindən məharətlə gəlir. 2010-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının (AAK) təşkil etdiyi filologiya və siyasi elmlər üzrə Birdəfəlik Müdafiə Şuralarına sədrlik edib. Müdafiəyə təqdim olunan elmi işlərin səviyyəsi, yenilik baxımından dəyəri Qulu Məhərrəmliyə həmişə düşündürüb. O, bu istiqamətdə düşüncələrini 2013-2014-cü illərdə AAK-ın filologiya elmləri üzrə Ekspert komissiyasının üzvü olaraq da reallaşdırmağa çalışıb.

Azərbaycan dilinin və Azərbaycan dilçiliyinin problemləri ilə bağlı Qulu Məhərrəmlinin səmərəli fəaliyyəti də unudulan deyil. 2014-cü ilin mayından

tiqlik bacarığı ilə bağlıdır. Ölkənin ictimai həyatında fəal iştirak edən professor Qulu Məhərrəmli 2005-2008-ci illərdə Azərbaycan Mətbuat Şurası (MŞ) sədrinin müavini olub. Şuranın Şikayətlər üzrə komissiyasına rəhbərlik edib.

Qulu Məhərrəmli gündəm axtarmayan, amma həmişə gündəmdə olan ictimai xadimdir. Çünki dinləyicisi ilə üz bəzən danışmağı bacırır. Ən başlıcası, fikir qənaətlərində, doğruluğuna inandığı hökmlərində ədalətlidir. Elə bu səbəbdən də sevilir və onu sevən adamların əhatəsində olmaqdan da məmnunluq duyur. Hazırda «Jurnalistikanın inkişafına yardım mərkəzi» adlı qeyri-hökumət təşkilatının sədridir.

yazılmamış tədqiqatın diqqətindən yayınan tərəfləri çox qalır. "Q.Məhərrəmlinin publisistikası və folklorlardan qaynaqlanma", "Q.Məhərrəmli publisistikasının dil imkanları", "Q.Məhərrəmlinin publisistikasında aforizmlər, frazeoloji imkanlar"... kimi məsələlər gələcək tədqiqatçıların işidir. Əgər belə demək mümkündürsə, biz gələcək tədqiqatçıların diqqətini cəlb etmək missiyamızı yerinə yetirməyə çalışmışıq.

* * *

Bu kitabın adı üzərində çox düşündüm. Qulu Məhərrəmlinin publisistik yaradıcılığının nüfuz etmə gücünü özündə ehtiva edən adı bütün kitab boyu ifadə olunan məqsəd tələb edirdi. Birinci olaraq, sözün iti bucağı diqqəti

XXI əsrin Qulu Məhərrəmlisi,

yaxud bəzi fragmentlər üzərində düşüncələr

dəyərlidir ki, üstündən sükutla keçmək olmur. Axı hər bir yazı həm də gələcəyin adamı üçün istinaddır. Və eyni zamanda bu yazıda sıralanan faktlar Qulu Məhərrəmlinin təbiəti haqqında da müyyən olunan, aydın görünən cizgilərlə təsvir yaradır. Yəni, göstərilən kitabları, əsərləri yaratmaq üçün dilin bütün imkanlarına sahib olmalı, dilin 7 qatdərliyinə varmaq gücünə yetməlisən. Əks təqdirdə, lüğət problemləri qarşısında mat qalarsan.

Azərbaycanın ən görkəmli fikir adamları Qulu Məhərrəmlinin yaradıcılığını böyük sevgi ilə izləyib, haqqında fikir deyib, elmi uğurlarını təqdir ediblər. Elmi yaradıcılığı haqqında Musa Adilov, Ağamusa Axundov, Şirməmməd Hüseynov, Tofiq Hacıyev, Gülrux Əlibəyli, Əjdər Ağayev, Nizami Cəfərov, Nizaməddin Şəmsizadə kimi görkəmli alimlər bu sıradadırlar.

Qulu Məhərrəmli lüğətçilik fəaliyyəti tək elmi nəticə kimi qavranılmır, onun lüğət kitabları, bu sahədəki tədqiqatları, demək olar ki, dünyanın əmlakına çevrilib. Əsərləri ingilis, alman, rus, koreya, fars və çex dillərində çap edilib.

Professor Qulu Məhərrəmli birmənalı şəkildə həm də dünya üçün açıq alimdir. Elmi nəliyyətlərini, yaradıcılığının əsas istiqamətlərini dünyanın ən nüfuzlu alimləri ilə cəsarətlə bölüşür. Onun yaradıcılıq ezamiyyətləri, demək olar ki, dünyanın xəritəsini əhatə edir. Jurnalistika və elmi-pedaqoji fəaliyyəti ilə əlaqədar 60-a yaxın xarici ölkədə konfranslarda və simpoziumlarda çıxış edib. Media problemlərinə həsr edilmiş

AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik institutunda fəaliyyətə başlayıb. İki il müddətində həmin institutun Monitoring şöbəsinə rəhbərlik edib. "Qloballaşma şəraitində Azərbaycan dilinin düzgün işlədilməsi" ilə bağlı qəbul olunmuş "Dövlət proqramı"nın həyata keçirilməsinə ciddi töhfələr verib.

Qulu Məhərrəmli ardıcıl yazan müəllifdir. Özü də hər bir yazısında yeni fikir deyər bilmək gücündədir. Demək olar ki, bütün məqalələrinin mayasında yeni təklif, mübahisəli və dumanlı məsələlərə aydınlıq gətirmək cəhdləri var. 2013-2019-cu illərdə "Ayna" qəzetinin yazarlarından biri olub. Həmin qəzetdə və eyniadlı saytda 100-dən çox məqaləsi çap olunub. Sonra o yazıları "Gələcəyə ön söz" adlı kitabda toplayaraq nəşr edib. Bu kitabın məziyyətləri haqqında Azərbaycan oxucusunun kifayət qədər təsvirü var.

44 günlük qələbə sonluqlu müharibə Cənubi Qafqazda yeni reallıq yaratdı. Bu reallıqla barışmayan qüvvələr müəyyən müqavimətlər göstərməyə cəhd edirdilər. Əslində belə müqavimətlərin olacağı ilə bağlı Qulu Məhərrəmli vaxtı ilə 2017-2020-ci illər arasında Çıkaqodan (ABŞ) peyk vasitəsilə yayımlanan "Güney Azərbaycan Televiziyası"nda (GünAz TV) efirə gedən "Mətbuat aynası" verilişinin aparıcısı olarkən bütün açıqlığı ilə dünya ictimaiyyətini məlumatlandırmışdı. Qısa müddətdə populyarlaşan həmin veriliş böyük tamaşaçı auditoriyası toplaya bilmişdi. Əlbəttə, bu da Qulu Məhərrəmlinin intellektual imkanları və na-

Avropa Şurasının MDB ölkələrində mətbuat azadlığı üzrə ekspertlərindən biridir. Jurnalistika sahəsində ən yüksək mükafatlara («Qızıl qələm», «H.B.Zərdabi», «Media açarı» və s.) layiq görülüb. Əlbəttə, təltiflər yaxşıdır, insanın mənəvi mühiti üçün qidalandırıcı qaynaqdır. Əgər belə demək mümkündürsə, hər bir təltif özü Qulu Məhərrəmliyə tapıb. 2006-cı il noyabrın 4-də «Azərbaycan Respublikasının Əməkdar jurnalisti» fəxri adına layiq görülüb.

* * *

Qulu Məhərrəmlinin yazılarında fikir kəskinliyi, cəmiyyətə aşılamaq istədiyi ideya itiliyi sanki işıq effekti ilə təsiredici gücdə olur.

İtilik və işıq anlayışlarında bir yaxınlıq var. Çünki bir çox hallarda sürəti (itiliyi) həm də işıqla təyin edirlər. İşıq sürəti zamanı və məsafəni özündə birləşdirən anlam yükü daşıyır.

Biz bu kitabda Qulunun publisistika yaradıcılığını nəzərdən keçirdik. Baxmayaraq ki, professor Qulu Məhərrəmlinin yazıçı-publisist missiyasını özündə əks etdirən iki kitabı ilə təhlil etməyə çalışsaq da, son sözü dediyimizin iddiasında deyilik. Əlbəttə, Qulu Məhərrəmli yaradıcılıq janrlarının hər birində kifayət qədər tanınan, lap bir az da dəqiqləşdirsək, görkəmli sənətkardır. O cümlədən, publisistikasında da.

Publisistika Qulu Məhərrəmlinin sözlə yaradıcılığının qəti inamla demək olar ki, bel sütunudur, əsas aparıcı xəttidir. Ona görə də nə qədər diqqətlə sənətkarın zəngin publisistika yaradıcılığını təhlilə çəkməli olsaq da, yenə

mi əsir elədi. Ancaq bu əsirlikdən tez qurtuldum. Baxmayaraq ki, burada fikir kifayət qədər lakonik və sərrast ifadə olunurdu. Yəni, burada fikir Qulu Məhərrəmlinin sözü iti bucaq effekti ilə düşüncələrə təsir etmək gücündə olduğuna yönəlik idi.

Ancaq fikir, düşüncə durğun deyil. Ayırı-ayrı yazılar işləndikcə daha yeni adlar da gözümün önündə bərq vururdu: "İşığın iti bucaq effekti". Zənnimcə, bu ad da uğur baxımından pis deyildi, çünki Qulu Məhərrəmlinin yaradıcılığı bütövlükdə işıqlı düşüncə adamının fikir məhsuludur. Hətta Q.Məhərrəmlinin yaradıcılıq yolu ilə bağlı haqqında yazılanlardan ibarət "İşığa doğru" (2014) kitabı da buraxılıb.

El arasında belə bir söz var; sonalayan sona qalar. Başqa adlar da kitabın mahiyyətinə və məzmununa uyğun olaraq düşüncəmdə sıralanırdı.

... Axır ki, hansısa bir emosional hissini təsiri altında "İti bucaq baxışı" adı üzərində dayanmalı oldum. Ad atanın, ananın arzu və istəklərinin ifadəsidir. Övladdan görə biləcəyi istəkdir.

Bütün hallarda adlarda bir şərtlilik var.

* * *

... Bəli, həyat qurd ağzından keçən yoldur, bu yolu yalnız amalı və əməlinə sabitqədəmlər, doğruluğa doğru yoldan ağzıdönməzlər uğurla keçə bilərlər.

...Qurd türkün totemidir. Mifik obrazdır. Ancaq onun həqiqətdən kənar heç nəyə və heç kimə güzəşti yoxdur.

Qurdun əbədiyyət anlamını yaradan və bu yolda onu qoruyan, ədalətə söykənişlə təzahür edən bu keyfiyyətdir.

29.10.2021